

ทัศนคติและพฤติกรรมการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้ากับแนวทางการป้องกันการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้า ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

ATTITUDES AND BEHAVIOR OF ELECTRONIC CIGARETTES CONSUMPTION WITH GUIDELINES FOR PREVENTING THE CONSUMPTION OF ELECTRONIC CIGARETTES OF CHIANG MAI RAJABHAT UNIVERSITY STUDENTS

Received: August 11, 2023

Revised: September 25, 2023

Accepted: October 02, 2023

สมเด็จ ภิมากุล¹, กนกวรรณ คชสีห์²

Somdet Phimaikun^{1*}, Kanokwan Kotchasee²

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาทัศนคติและพฤติกรรมการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้ากับแนวทางการป้องกันการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ กลุ่มตัวอย่าง คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ชั้นปีที่ 1-5 จำนวน 425 คน ตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือโดย การหาค่าความเที่ยงตรง (Item-Objective Congruence : IOC) และการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability)

ผลการวิจัย พบว่า ทัศนคติการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษาอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.88$, S.D.= 0.55) พฤติกรรมการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษา อยู่ในระดับน้อย ($\bar{X} = 2.14$, S.D.= 0.95) แนวทางการป้องกันการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษา มี 5 ประเด็น คือ (1) การณรงค์ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ (2) สร้างกฎระเบียบ (3) การพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ดี (4) การจัดการเรียนรู้ (5) การจัดกิจกรรมต่างๆ

ข้อเสนอแนะ มหาวิทยาลัยที่สังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรมสามารถนำผลการวิจัยใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแผนกิจกรรม การจัดทำแผนหรือนโยบายเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษาได้

คำสำคัญ: ทัศนคติ, พฤติกรรม, การบริโภคบุหรี่ไฟฟ้า

¹ นักวิชาการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

Educator, Faculty of Education, Chiang Mai Rajabhat University

² อาจารย์สาขาสถาปัตยกรรม คณะศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

Lecturer, Department of Architecture, Faculty of Arts and Architecture, Rajamangala University of Technology Lanna

*Corresponding author E-mail: educmru@gmail.com

Abstract

This research is a mixed method research (Mixed Method) with the objective of studying attitudes and behavior in consuming Electronic cigarettes and guidelines for preventing Electronic cigarette consumption among students at Chiang Mai Rajabhat University. The sample group was 425 undergraduate students in years 1-5. The quality of the tools was checked by Finding precision (Item-Objective Congruence: IOC) and finding confidence values (Reliability).

The research results found that Students' attitudes towards Electronic cigarette consumption were at a moderate level ($\bar{X} = 2.88$, S.D.= 0.55). Electronic cigarette consumption behavior of students is at a low level ($\bar{X} = 2.14$, S.D.= 0.95). Guidelines for preventing the consumption of Electronic cigarettes by students include 5 issues: (1) campaigning through various public relations media (2) creating regulations (3) developing a good environment (4) Learning management (5) organizing various activities.

Suggestions: Universities under the Ministry of Higher Education, Science, Research and Innovation the research results can be used as guidelines for developing activity plans. Creating a plan or policy regarding guidelines for preventing student electronic cigarettes consumption.

Keywords: Attitude, Behavior, Electronic Cigarette Consumption

บทนำ

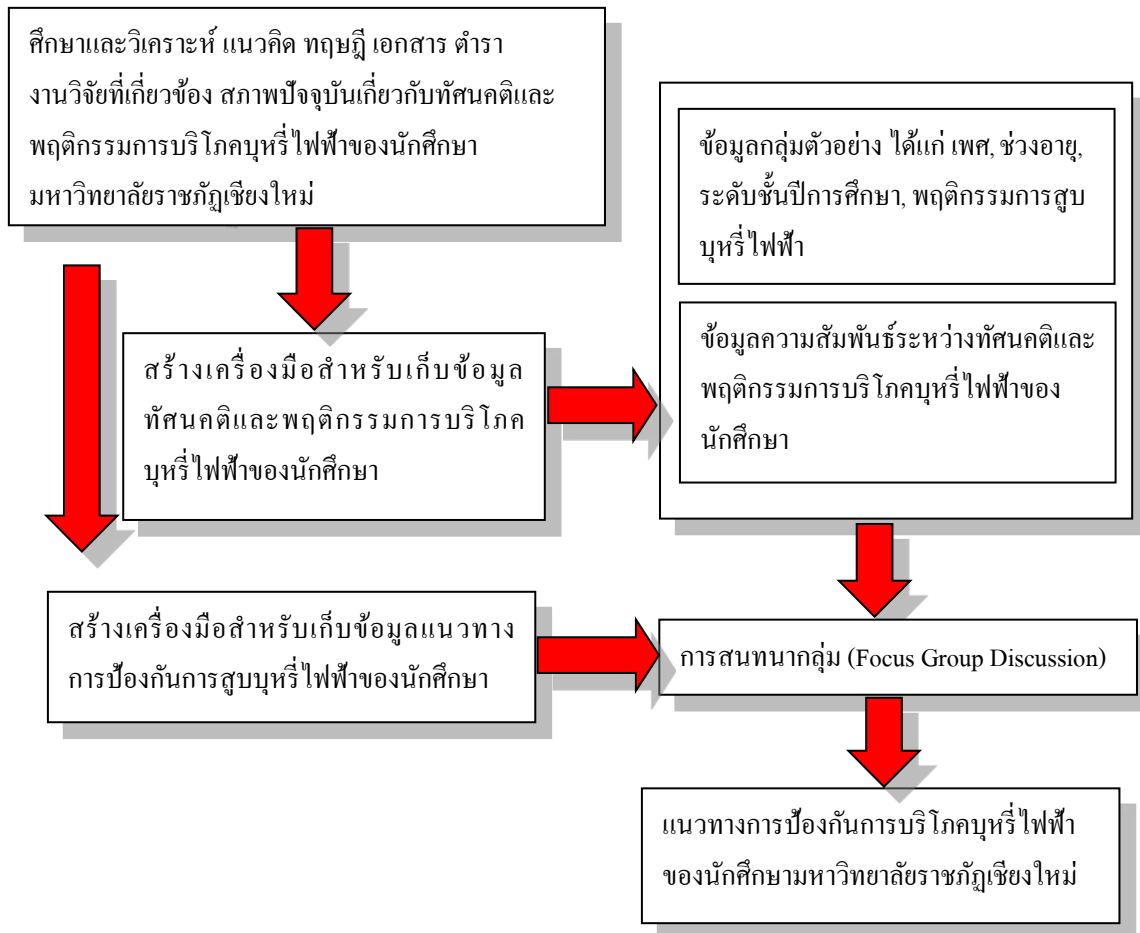
กระทรวงสาธารณสุขรายงานว่า ปัจจุบันมีการสูบบุหรี่หรือเลิกทรอนิกส์อย่างแพร่หลายในกลุ่มวัยรุ่นไทย เหตุเพราะรูปลักษณ์ และองค์ประกอบที่ดึงดูดใจจนเกิดกระแสนิยมแบบในกลุ่มเพื่อนอย่างรวดเร็ว ปัจจุบันยังไม่มีหลักฐานว่า บุหรี่หรือเลิกทรอนิกส์ช่วยให้คนเลิกสูบบุหรี่ได้ ที่สำคัญในบุหรี่หรือเลิกทรอนิกส์ก็มีสารพิษต่างๆ โดยเฉพาะสารนิโคตินเทียบเท่ากับการสูบบุหรี่ปกติทั่วไป ซึ่งมีอันตราย และส่งผลกระทบต่อสุขภาพเหมือนกัน บุหรี่หรือเลิกทรอนิกส์หรือบุหรี่ไฟฟ้า จึงเป็นภัยเงียบที่สำคัญในปัจจุบันของวัยรุ่นจากกลยุทธ์ทางการตลาด เช่น การโฆษณาที่สร้างให้เชื่อว่าการสูบบุหรี่หรือเลิกทรอนิกส์ไม่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ เพราะไม่มีใบยาสูบอีกทั้งยังสร้างภาพของผู้สูบว่าเป็นคนทันสมัย แต่ในความเป็นจริงกลับพบว่า บุหรี่หรือเลิกทรอนิกส์มีนิโคตินผสมอยู่ในปริมาณมาก และสามารถนำเข้าสู่ร่างกายผู้สูบได้มากกว่าการสูบบุหรี่ธรรมดา 5-9 เท่าขึ้นอยู่กับปริมาณนิโคตินที่มีอยู่ในบุหรี่หรือเลิกทรอนิกส์ จึงกล่าวได้ว่า นิโคตินที่มีปริมาณมากกว่าบุหรี่ธรรมดามีอันตรายต่อสุขภาพของผู้สูบได้มากกว่าเช่นกัน (สมตระกูล ราศิริ, ยลฤดี ตันทสิทธิ์ และชิตีรัตน์ ราศิริ, 2562)⁽¹⁾

ในสถานการณ์การสูบบุหรี่ในปัจจุบันจะเห็นได้ว่า มีนักศึกษาที่มีพฤติกรรมการสูบบุหรี่เป็นจำนวนมาก ซึ่งในบางมหาวิทยาลัยหลายๆ แห่งได้มีการจัดสถานที่ให้นักศึกษาได้สูบบุหรี่เพื่อป้องกันไม่ให้นักศึกษาที่ไม่ได้สูบบุหรี่ได้รับผลกระทบ และมหาวิทยาลัยก็ได้มีการณรงค์ และให้ความรู้เกี่ยวกับการป้องกันการสูบบุหรี่ ซึ่งสถาบันการศึกษามีหน้าที่จัดการแก้ปัญหา โดยการปลูกฝังแนวคิดที่ถูกต้องและดีงาม เช่น แนวคิดเกี่ยวกับการให้คุณค่า การแสดงออก พฤติกรรมต่างๆ เป็นต้น เพื่อให้นักศึกษาได้รับการปลูกฝังแนวคิดที่ดีงาม ตลอดจนเกิดการจดจำ เข้าใจ และสามารถดำเนินชีวิตตามแนวคิดที่ดีที่ได้รับการปลูกฝังได้ (ทิพย์รัตน์ บุญมา บุญวัฒน์ สว่างวงศ์ และวันจักร น้อยจันทร์, 2564)⁽²⁾ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่เก่าแก่ที่สุดในจังหวัดเชียงใหม่ เป็นสถาบันการศึกษาแห่งแรกของภาคเหนือ เป็นวิทยาลัยครูแห่งแรกที่ก่อตั้งขึ้นในส่วนภูมิภาค และเป็นสถาบันการศึกษาที่มีชื่อเสียงแห่งหนึ่งของประเทศไทย ในปัจจุบันยังไม่มีการศึกษาทัศนคติ และพฤติกรรมการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ซึ่งอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาต่อการเรียนของนักศึกษา

ดังนั้น ผู้วิจัยซึ่งเป็นบุคลากรของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าว จึงมีความสนใจที่จะศึกษาวิจัย เรื่อง “ทัศนคติและพฤติกรรมการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่กับแนวทางการป้องกันการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่” เพื่อศึกษาข้อมูล และความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้า และศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับแนวทางการป้องกันการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่

กรอบแนวคิดการวิจัย

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาทัศนคติการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
2. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
3. เพื่อศึกษาแนวทางการป้องกันการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติกับพฤติกรรมการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ตามสมมติฐานการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ศึกษาทัศนคติกับพฤติกรรมการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ และเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ศึกษาแนวทางการป้องกันการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยมีขอบเขตการวิจัยดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ปีการศึกษา 2565 จำนวน 12,752 คน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ นักศึกษาระดับปริญญาตรี ภาคปกติ จากคณะภายในมหาวิทยาลัย 5 คณะๆ ละ 85 คน จำนวน 425 คน ประกอบด้วย 1) คณะครุศาสตร์ 2) คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี 3) คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ 4) คณะวิทยาการจัดการ และ 5) คณะเทคโนโลยี การเกษตร เป็นการสุ่มกลุ่มตัวอย่างโดยใช้หลักความน่าจะเป็น (Probability Sampling) โดยการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) กำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างโดยตารางสำเร็จรูปของ ทาโร ยามาเน่ สัดส่วนของลักษณะที่น่าสนใจในประชากรเท่ากับ 0.5 และระดับความเชื่อมั่น 95 %

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 3 ชุด โดยใช้วงจรคุณภาพเดมมิง (PDCA) ผู้วิจัยได้สร้างพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับงานกิจการนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยผ่านการตรวจสอบ และให้คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มี 5 ประเด็นในการสัมภาษณ์

2. แบบสอบถามทัศนคติและพฤติกรรมการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ประกอบด้วย 4 ตอน ดังนี้ คือ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วย เพศ อายุ พฤติกรรมการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้า ตอนที่ 2 ทัศนคติการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษา จำนวน 22 ข้อ ตอนที่ 3 พฤติกรรมการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษา จำนวน 22 ข้อ เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประเมินค่า 5 ระดับ ของ ลิเคิร์ท (Likert Rating Scale) ในแต่ละข้อมีระดับความคิดเห็นโดยใช้เกณฑ์ของ ล้วน สายยศ (สมเด็จ, 2563)⁽³⁾ ดังนี้

ระดับความคิดเห็น 5 หมายถึง มากที่สุด

ระดับความคิดเห็น 4 หมายถึง มาก

ระดับความคิดเห็น 3 หมายถึง ปานกลาง

ระดับความคิดเห็น 2 หมายถึง น้อย

ระดับความคิดเห็น 1 หมายถึง น้อยที่สุด

และตอนที่ 4 ความคิดเห็นแนวทางการป้องกันการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้า และข้อเสนอแนะเพิ่มเติม โดยที่ตอนที่ 2 และตอนที่ 3 ได้ผ่านการตรวจสอบค่าความเที่ยงตรง (Item-Objective Congruence : IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พบว่า ทุกข้อมีค่าอยู่ระหว่าง 0.67-1.00 อยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน และผ่านการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถามจากนักศึกษาชั้นปีที่ 4 สาขาวิชาจิตวิทยา

จำนวน 30 คน โดยผ่านระบบออนไลน์ด้วยโปรแกรม Google Forms พบว่า ค่ามีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Cronbach's Alpha Co efficiency) เท่ากับ 0.949 อยู่ในระดับดีมาก

3. แบบคำถามในการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) เพื่อหาแนวทางการป้องกันการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ โดยผ่านการตรวจสอบ และให้คำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน มีคำถาม 3 ลักษณะ โดยมีรายละเอียดตามลำดับ ดังนี้

1. **คำถามนำ** เพื่อนำผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มเข้าสู่ประเด็นการสนทนา มี 3 คำถาม ประกอบด้วย คำถามที่ 1 “บุหรี่ไฟฟ้าคืออะไร” คำถามที่ 2 “ส่วนประกอบของบุหรี่ไฟฟ้ามีอะไรบ้าง” และคำถามที่ 3 “ประโยชน์และโทษของบุหรี่ไฟฟ้าได้แก่อะไรบ้าง”

2. **คำถามหลัก** เพื่อหาแนวทางการป้องกันการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ มี 6 คำถาม ประกอบด้วย คำถามที่ 1 “นักศึกษาคิดว่า ในปัจจุบันมีนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ที่สูบบุหรี่ไฟฟ้ามาน้อยเพียงใด” คำถามที่ 2 “ที่ผ่านมามีหน่วยงานใดของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ให้ความรู้เพื่อรณรงค์ป้องกันการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าแก่นักศึกษาหรือไม่ อย่างไร” คำถามที่ 3 “นักศึกษาคิดว่า สาเหตุสำคัญทำให้นักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่สูบบุหรี่ไฟฟ้า” คำถามที่ 4 “นักศึกษาคิดว่า ควรมีวิธีการอย่างไรเพื่อป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่” คำถามที่ 5 “นักศึกษาคิดว่า หน่วยงานไหนควรมีหน้าที่ป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษาของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่” คำถามที่ 6 “นักศึกษาคิดว่า มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ควรมีนโยบายหรือแผนงานอย่างไร เพื่อป้องกันการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษาอย่างไร”

3. **คำถามเพื่อสรุป** เพื่อตรวจสอบว่ามีประเด็นที่ผู้ร่วมสนทนากลุ่มอาจยังไม่มีโอกาสได้กล่าวถึง และอยากเพิ่มเติมข้อมูลที่มีความสำคัญในการสนทนากลุ่ม มี 1 คำถาม คือ “จากที่เราคุยกันมานี้ นักศึกษาคนไหนที่อยากเสนอประเด็นหรือมุมมองอื่นๆ อะไรอีกบ้างไหมครับ”

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเชิงปริมาณ ใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และใช้สถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย ทศนคติการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้ามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้า สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน คือ สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's product moment Correlation Coefficient)

การศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการวิเคราะห์ เนื้อหา (Content analysis) จากเอกสารที่ให้ข้อมูล และแสดงความคิดเห็นของผู้ร่วมสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) และจากเอกสาร พระราชบัญญัติ บัญชีความร่วมมือ และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การพิทักษ์สิทธิกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยเรื่องนี้ผ่านการพิจารณาเห็นชอบจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ รหัสโครงการ (Project Code) : IRBCMRU 2022/225.27.09 หมายเลขรับรอง (Certificate Number) : IRBCMRU 2022/225.27.09 วันที่ให้การรับรอง : 29 กันยายน 2565

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลจำแนกตามเพศของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 319 คน คิดเป็นร้อยละ 75.10 และเพศชาย จำนวน 106 คน คิดเป็นร้อยละ 24.90

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ (n = 425)

เพศ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชาย	106	24.90
หญิง	319	75.10
รวม	425	100.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามช่วงอายุของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีช่วงอายุต่ำกว่า 18 ปี จำนวน 189 คน และช่วงอายุ 18–20 ปี จำนวน 189 คน คิดเป็นร้อยละ 44.50 และมีจำนวนน้อยที่สุด คือ ช่วงอายุ 23 ปีขึ้นไป จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 0.50

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามช่วงอายุ (n = 425)

ช่วงอายุ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ต่ำกว่า 18 ปี	189	44.50
18-20 ปี	189	44.50
21-22 ปี	45	10.50
23 ปีขึ้นไป	2	0.50
รวม	425	100.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามระดับชั้นปีการศึกษาจากกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ชั้นปีที่ 3 มากที่สุด จำนวน 167 คน คิดเป็นร้อยละ 39.30 และน้อยที่สุด คือ ชั้นปีที่ 5 จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 4.70

ตารางที่ 3 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นปีการศึกษา (n=425)

ระดับชั้นปีการศึกษา	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ชั้นปีที่ 1	121	28.50
ชั้นปีที่ 2	77	18.10
ชั้นปีที่ 3	167	39.30
ชั้นปีที่ 4	40	9.40
ชั้นปีที่ 5	20	4.70
รวม	425	100.00

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจำแนกตามพฤติกรรมการใช้ไฟฟ้า พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ไม่เคยสูบบุหรี่มากที่สุด จำนวน 331 คน คิดเป็นร้อยละ 77.90 รองลงมาคือ เคยสูบบุหรี่แต่เลิกแล้ว จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 12.90 และอันดับสุดท้าย คือ ยังสูบบุหรี่อยู่ จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 9.20

ตารางที่ 4 แสดงจำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามพฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้า (n = 425)

พฤติกรรมการสูบบุหรี่ไฟฟ้า	จำนวน (คน)	ร้อยละ
ไม่เคยสูบ	331	77.90
เคยสูบบุหรี่แต่เลิกแล้ว	55	12.90
ยังสูบบุหรี่อยู่	39	9.20
รวม	425	100.00

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ทัศนคติการใช้ไฟฟ้าของกลุ่มตัวอย่าง

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีทัศนคติการใช้ไฟฟ้าโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมเท่ากับ ($\bar{X}=2.88$, S.D.= 0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อแล้วพบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมากที่สุดคือ การสูบบุหรี่ไฟฟ้าเป็นอันตรายต่อสุขภาพทำให้เกิดโรคร้ายแรง เช่น โรคมะเร็ง โรคถุงลมโป่งพอง โรคหัวใจ เป็นต้น ($\bar{X}=3.84$, S.D.= 1.17) รองลงมาคือ ครอบครัวมีส่วนสำคัญต่อการเลิกบุหรี่ไฟฟ้า ($\bar{X}=3.76$, S.D.= 1.21) และข้อที่มีค่าน้อยที่สุดคือ การสูบบุหรี่ไฟฟ้าทำให้มีบุคลิกภาพดีขึ้น ($\bar{X}=1.96$, S.D.= 0.97)

ตารางที่ 5 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทศนคติการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้า (n = 425)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความ คิดเห็น	ลำดับ ที่
1. การสูบบุหรี่ไฟฟ้าช่วยให้เลิกสูบบุหรี่มวนได้	2.67	1.07	ปานกลาง	14
2. การสูบบุหรี่ไฟฟ้านั้นมีความปลอดภัยกว่าการสูบบุหรี่มวน	2.34	1.05	น้อย	19
3. บุหรี่ไฟฟ้ามีปริมาณความเข้มข้นของนิโคตินน้อยกว่าไม่เป็นอันตราย ต่อสุขภาพ	2.37	1.03	น้อย	18
4. ฉันจะรู้สึกพอใจ ถ้าสามารถสูบบุหรี่ไฟฟ้าได้อย่าง ถูกกฎหมายเหมือนอย่างต่างประเทศ	2.80	1.27	ปานกลาง	10
5. หากมีการโฆษณาบุหรี่ไฟฟ้าทางสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ จะช่วยส่งเสริมให้มีผู้สูบน้าใหม่	2.72	1.28	ปานกลาง	13
6. ฉันมีความรู้สึกพอใจ ถ้ารัฐจัดให้มีการซื้อขายบุหรี่ไฟฟ้า อย่างถูกกฎหมาย	2.88	1.28	ปานกลาง	9
7. ปัจจุบันนี้ฉันยังคบเพื่อนที่ชวนให้สูบบุหรี่ไฟฟ้า	2.79	1.35	ปานกลาง	11
8. การสูบบุหรี่ไฟฟ้าทำให้ผู้สูบบุหรี่โคเคน เป็นที่น่าสนใจ	2.03	1.01	น้อย	21
9. การสูบบุหรี่ไฟฟ้าทำให้มีความรู้สึกผ่อนคลายมากกว่าผู้ที่ไม่สูบ	2.47	1.14	น้อย	17
10. การสูบบุหรี่ไฟฟ้าทำให้มีบุคลิกภาพดีขึ้น	1.96	0.97	น้อย	22
11. การสูบบุหรี่ไฟฟ้าทำให้เข้าสังคมกับกลุ่มเพื่อนได้ง่ายขึ้น	2.24	1.08	น้อย	20
12. ผู้ที่สูบบุหรี่ไฟฟ้าทำให้เพื่อนและคนรอบข้างไม่อยากอยู่ใกล้	3.09	1.21	ปานกลาง	8
13. คนที่สูบบุหรี่มักมีกลิ่นตัวและกลิ่นปากมากกว่าคนทั่วไป	3.55	1.23	มาก	5
14. การสูบบุหรี่ไฟฟ้าเป็นพฤติกรรมที่ไม่ควรเลียนแบบอย่างยิ่ง	3.70	1.29	มาก	4
15. ผู้ที่สูบบุหรี่ไฟฟ้ามักเป็นคนที่ขาดความมั่นใจในตนเอง	2.76	1.00	ปานกลาง	12
16. การสูบบุหรี่ไฟฟ้าทำให้เสี่ยงต่อการลงยาเสพติดชนิดอื่น	3.31	1.26	มาก	6
17. การสูบบุหรี่ไฟฟ้าเป็นเรื่องที่ไม่เหมาะสมและผิดกฎหมาย	3.29	1.18	มาก	7
18. หากสูบบุหรี่ไฟฟ้าจะทำให้ผลการเรียนตกต่ำ	2.51	1.04	ปานกลาง	16
19. การสูบบุหรี่ไฟฟ้าเป็นอันตรายต่อสุขภาพทำให้เกิด โรคร้ายแรง เช่น โรคมะเร็ง โรคถุงลมโป่งพอง โรคหัวใจ เป็นต้น	3.84	1.17	มาก	1
20. การรณรงค์ให้เห็นโทษของการสูบบุหรี่ไฟฟ้าจะช่วย ป้องกันผู้สูบน้าใหม่ได้	3.75	1.19	มาก	3
21. ครอบครัวมีส่วนสำคัญต่อการเลิกบุหรี่ไฟฟ้า	3.76	1.21	มาก	2
22. คนที่สูบบุหรี่ไฟฟ้ามักเป็นที่น่ารังเกียจของสังคม	2.64	1.06	ปานกลาง	15
ค่าเฉลี่ยรวม	2.88	0.55	ปานกลาง	

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมการใช้ไฟฟ้าของกลุ่มตัวอย่าง

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีพฤติกรรมการบริโภคไฟฟ้าโดยรวมอยู่ในระดับน้อย มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานโดยรวมเท่ากับ ($\bar{X}=2.14$, S.D.= 0.95) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานมากที่สุด คือ ท่านมีความตั้งใจที่จะแนะนำผู้อื่นเลิกใช้บุหรี่ไฟฟ้า ($\bar{X}=3.84$, S.D.= 1.167) รองลงมา คือ ท่านมีความตั้งใจที่จะเลิกสูบบุหรี่ไฟฟ้า ($\bar{X}=3.76$, S.D.= 1.206) และข้อที่มีค่าน้อยที่สุด คือ ท่านแนะนำผู้อื่นให้มาใช้นิโคตินไฟฟ้า ($\bar{X}=1.85$, S.D.= 0.983)

ตารางที่ 6 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พฤติกรรมการบริโภคไฟฟ้า (n = 425)

รายการ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ พฤติกรรม	ลำดับ ที่
1. ท่านสูบบุหรี่ไฟฟ้าเพราะอยากทดลอง	2.33	1.31	น้อย	4
2. ท่านสูบบุหรี่ไฟฟ้าเพราะเพื่อนชวน	2.21	1.23	น้อย	5
3. ท่านสูบบุหรี่ไฟฟ้าจากการดูสื่อโฆษณา	2.00	1.08	น้อย	14
4. ท่านสูบบุหรี่ไฟฟ้าเพราะต้องการเลิกบุหรี่มวน	2.00	1.13	น้อย	16
5. ท่านสูบบุหรี่ไฟฟ้าจากปัญหาครอบครัว	1.95	1.07	น้อย	17
6. ท่านสูบบุหรี่ไฟฟ้าจากเครียดเรื่องการเรียน	2.12	1.20	น้อย	11
7. ท่านสูบบุหรี่ไฟฟ้าเพื่อต้องการให้ตนเป็นที่ยอมรับในกลุ่มเพื่อน	1.88	1.03	น้อย	20
8. ท่านมีความตั้งใจที่จะสูบบุหรี่ไฟฟ้าต่อไปเรื่อยๆ	1.92	1.03	น้อย	18
9. ท่านมีความตั้งใจที่จะเลิกสูบบุหรี่ไฟฟ้า	2.64	1.44	ปานกลาง	2
10. เมื่อท่านต้องการผ่อนคลาย ท่านจะสูบบุหรี่ไฟฟ้า	2.16	1.22	น้อย	10
11. ท่านสูบบุหรี่ไฟฟ้าเพื่อให้อารมณ์ดี	2.17	1.22	น้อย	8
12. ท่านสูบบุหรี่ไฟฟ้าเพราะอยากให้ตนเองมีความกะชุ่ม กะซวย	2.04	1.14	น้อย	13
13. ท่านซื้อบุหรี่ไฟฟ้าใช้เอง	2.19	1.32	น้อย	7
14. ท่านขอยืมบุหรี่ไฟฟ้าจากเพื่อนหรือคนอื่น	2.00	1.11	น้อย	15
15. ท่านสูบบุหรี่ไฟฟ้ายี่ห้อเป็นที่นิยม	2.16	1.22	น้อย	10
16. ท่านแนะนำผู้อื่นให้มาใช้นิโคตินไฟฟ้า	1.85	0.98	น้อย	21
17. ท่านแนะนำผู้อื่นเลิกใช้นิโคตินไฟฟ้า	2.77	1.46	ปานกลาง	1
18. ท่านสูบบุหรี่ไฟฟ้าเมื่ออยู่เพียงลำพัง	2.20	1.28	น้อย	6
19. ท่านสูบบุหรี่ไฟฟ้าเมื่ออยู่กับเพื่อนที่สูบ	2.17	1.25	น้อย	9
20. ท่านสูบบุหรี่ไฟฟ้าเมื่ออยู่ที่บ้าน	2.07	1.18	น้อย	12
21. ท่านสูบบุหรี่ไฟฟ้าเมื่ออยู่ที่มหาวิทยาลัย	1.90	1.06	น้อย	19
22. ท่านสูบบุหรี่ไฟฟ้าในพื้นที่กำหนดให้สูบ	2.36	1.37	น้อย	3
ค่าเฉลี่ยรวม	2.14	0.95	น้อย	

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความคิดเห็นแนวทางการป้องกันการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษา
ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างเมื่อแยกเป็นประเด็นแล้ว สามารถสรุปจำแนก
แนวทางการป้องกันการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษาได้ 5 ประเด็น คือ 1) การรณรงค์ผ่านสื่อ
ประชาสัมพันธ์ต่างๆ 2) สร้างกฎระเบียบ 3) การพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ดี 4) การจัดการเรียนรู้ และ
5) การจัดกิจกรรมต่างๆ

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์การสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) พบว่า แนวทางการป้องกันการ
การสูบบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษา จำแนกได้ 5 ประเด็น ดังนี้ (1) การรณรงค์ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ
(2) สร้างกฎระเบียบ (3) การพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ดี (4) การจัดการเรียนรู้ (5) การจัดกิจกรรมต่างๆ,
หน่วยงานที่มีหน้าที่ป้องกันการสูบบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษา ประกอบด้วย หน่วยงานภายใน และ
หน่วยงานภายนอกมหาวิทยาลัย , นโยบายหรือแผนงานเพื่อป้องกันการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษา
สรุปได้ 9 ประเด็น คือ (1) ควรมีแผนประจำปีเกี่ยวกับการรณรงค์ หรือกำหนดเป็นยุทธศาสตร์ขึ้นมา
(2) จัดตั้งเป้าหมายให้ชัดเจนว่า จะไม่ให้นักศึกษาสูบบุหรี่เลย (3) มีชมรมเกี่ยวกับการเลิกสูบบุหรี่
(4) ทำกิจกรรมร่วมกัน (5) ให้เกียรติบัตรคนที่เลิกสูบบุหรี่ (6) มีนโยบายให้อาจารย์ผู้สอนแทรกเนื้อหาใน
การจัดการเรียนการสอน (7) กระตุ้นให้นักศึกษาหันมาดูแลสุขภาพ (8) ไม่ให้มีการขายบุหรี่ในร้านค้า
รอบมหาวิทยาลัย และ (9) มีแผนการตรวจสอบสุขภาพประจำปีให้แก่นักศึกษา โดยมีผู้ร่วมเวที ได้แก่
ผู้เชี่ยวชาญ 1 คน ตัวแทนนักศึกษาจาก 5 คณะๆ ละ 6 คน รวม 30 คน และผู้วิจัย

ตอนที่ 6 ผลการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

ผลการวิจัย พบว่า ทศนคติการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่
โดยรวมกับพฤติกรรมการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่โดยรวม มีค่า
 $r = 0.416$ และมีค่า $p\text{-value} = 0.000$ กล่าวคือ ทศนคติการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษามหาวิทยาลัย
ราชภัฏเชียงใหม่โดยรวมมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่โดยรวม โดยมีระดับความสัมพันธ์ปานกลาง และมีทิศทางเชิงบวก

ตารางที่ 7 แสดงผลการวิเคราะห์ค่าสหสัมพันธ์ระหว่างทศนคติการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าโดยรวมกับ
พฤติกรรมการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าโดยรวมของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ ($n = 425$)

ทศนคติการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้า	พฤติกรรมการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้า	
	r	p-value
ระดับความสัมพันธ์	0.416**	0.00
	มีความสัมพันธ์ปานกลาง	

p-value Sig. (2-tailed) **p-value < 0.01

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยข้อมูลสามารถอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย ได้ดังนี้

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ผลการวิจัย พบว่า ทักษะการบริโภคนุรีไฟฟ้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง จากผลดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่า นักศึกษามีความรู้เกี่ยวกับโทษของนุรีไฟฟ้าอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้องจำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ ทิพย์รัตน์ บุญมา, บุญวัฒน์ สว่างวงศ์ และวันจักร น้อยจันทร์ (2564)⁽²⁾ ได้ศึกษาเรื่องทัศนคติของนักศึกษาต่อการสูบนุรีอิเล็กทรอนิกส์และนุรีมวน พบว่า ทักษะการสูบนุรีอิเล็กทรอนิกส์และการสูบนุรีมวน กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นต่อการสูบนุรีในระดับปานกลาง สมตระกูล ราศิริ, ยลฤดี ตันทสิทธิ์ และธิดิรัตน์ ราศิริ (2562)⁽¹⁾ ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้นุรีอิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาทันตสาธารณสุข สถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า นักศึกษามีการรับรู้ และทัศนคติที่ถูกต้องเกี่ยวกับนุรีอิเล็กทรอนิกส์ ในระดับปานกลาง วันดี ราชทรัพย์, น้ำเพชร ประพฤติถ้อย, อมรรัตน์ ทองพิจิตร และพิมลพรรณ ดีเมฆ (2562)⁽⁴⁾ ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการสูบนุรีของวัยรุ่น จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ด้านทัศนคติของวัยรุ่นเกี่ยวกับอันตรายของนุรีมีทัศนคติในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการบริโภคนุรีไฟฟ้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่โดยรวมอยู่ใน ระดับน้อย จากผลดังกล่าวอาจเป็นเพราะว่า นักศึกษามีความตระหนักถึงโทษของนุรีไฟฟ้าเป็นอย่างมาก ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมตระกูล ราศิริ, ยลฤดี ตันทสิทธิ์ และธิดิรัตน์ ราศิริ (2562)⁽¹⁾ ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการใช้นุรีอิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาทันตสาธารณสุข สถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่ง จังหวัดพิษณุโลก พบว่า นักศึกษามีพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับนุรีอิเล็กทรอนิกส์ระดับน้อย คะแนนเฉลี่ย 0.72/3

วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ผลการวิจัย พบว่า แนวทางการป้องกันการบริโภคนุรีไฟฟ้าของนักศึกษามี 5 ประเด็น ดังนี้ 1) การรณรงค์ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ต่างๆ 2) สร้างกฎระเบียบ 3) การพัฒนาสิ่งแวดล้อมที่ดี 4) การจัดการเรียนรู้ และ 5) การจัดกิจกรรมต่างๆ ดังนั้น มหาวิทยาลัยควรจัดทำแผนงาน นโยบาย หรือกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการป้องกันการบริโภคนุรีไฟฟ้าให้นักศึกษา ซึ่งมีความสอดคล้องกับงานวิจัยจำนวน 2 เรื่อง ได้แก่ ยุพา จิวพัฒนกุล และคณะ (2559)⁽⁵⁾ ศึกษาเรื่องการพัฒนาแนวทางในการป้องกัน และลดการสูบนุรีในเยาวชนโดยการมีส่วนร่วมของครอบครัว และชุมชน พบว่า แนวทางการป้องกันการสูบนุรีสำหรับเยาวชนมี 2 ประเด็นที่สอดคล้อง คือ การสอนสุขศึกษาเรื่องนุรี และส่งเสริมการออกกำลังกาย , ฐิติยา เนตรวงษ์ สุรัชนา ช่วยรอดหมด และรัชฎาพร ชีววรรณ (2562)⁽⁶⁾ ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยปลอดนุรีด้วยโครงการ และชุมชนเป็นฐานการวิจัย พบว่า แนวทางการพัฒนามหาวิทยาลัยปลอดนุรีมีประเด็นที่

สอดคล้อง คือ การจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยโครงการ ทั้งยังสอดคล้องกับหมวด 5 การคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่ (พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560)⁽⁷⁾ และการขับเคลื่อนการดำเนินงานสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาในสังกัดและกำกับกระทรวงให้เป็นสถาบันอุดมศึกษาปลอดบุหรี่ (กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม, 2565)⁽⁸⁾

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 ผลการวิจัย พบว่า ทักษะการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่โดยรวม กับพฤติกรรมการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่โดยรวม มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งมีค่า $r = 0.416$ และมีค่า $p\text{-value} = 0.000$ น้อยกว่าระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 จึงยอมรับสมมติฐานการวิจัย โดยมีระดับความสัมพันธ์ปานกลาง ดังนั้นถ้ามีทักษะการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าเชิงบวก ก็จะทำให้มีพฤติกรรมการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้ามากขึ้น ซึ่งมีความสอดคล้องงานวิจัยของ ณัฐพล รุ่งโรจน์สิทธิชัย (2560)⁽⁹⁾ ศึกษาเรื่องการรับรู้ ทักษะ และพฤติกรรม ที่มีต่อบุหรี่ไฟฟ้า พบว่า ทักษะเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้ามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม และแนวโน้มพฤติกรรมเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้า เนื่องจากค่าความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นบวก

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. จากการวิจัย กองพัฒนานักศึกษาของมหาวิทยาลัยที่สังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สามารถนำผลการวิจัยใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาแผนกิจกรรมให้นักศึกษา เพื่อป้องกันการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษาได้
2. จากการวิจัย ผู้บริหารของมหาวิทยาลัยที่สังกัดกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม สามารถนำผลการวิจัยใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผน หรือนโยบายเกี่ยวกับแนวทางการป้องกันการบริโภคบุหรี่ไฟฟ้าของนักศึกษาได้

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบพระคุณ ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้ เพื่อการควบคุมยาสูบที่ให้ทุนสนับสนุนในการดำเนินงานโครงการวิจัย และผู้บริหาร คณาจารย์ และพนักงานสายสนับสนุน ของมหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่ทุกคน ที่ให้ความร่วมมือเอื้ออำนวยความสะดวกทั้งเวลา และสถานที่ในการทดลอง และเก็บข้อมูลเครื่องมือ, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายฝน แสนใจพรหม, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สำเนา หมั่นแจ่ม, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ทัศนีย์ บุญแรง ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และอาจารย์ ดร.กนกวรรณ คชสิทธิ์ สาขาสถาปัตยกรรมศาสตร์ คณะศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา ที่กรุณาขอให้คำปรึกษาการดำเนินงานโครงการวิจัยในครั้งนี้ตลอดมา

เอกสารอ้างอิง

1. สมตระกูล ราศิริ, ยลฤดี ตันทสิทธิ์ และชิตรัตน์ ราศิริ. พฤติกรรมการใช้บุหรี่อิเล็กทรอนิกส์ของนักศึกษาทันตสาธารณสุข. ปี 2562. วารสารทันตภิบาล ปีที่ 30 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม – ธันวาคม 2562).
2. ทิพย์รัตน์ บุญมา, บุญวัฒน์ สว่างวงศ์ และวันจักร น้อยจันทร์. ทักษะคิของนักศึกษาต่อการสูบบุหรี่อิเล็กทรอนิกส์และบุหรี่มวน. ปี 2564. วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา. ปีที่ 9 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2564).
3. สมเด็จพระ ภิมาภกุล. การพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารงานวิจัย คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่. ปี 2563. ผลงานวิจัย. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่.
4. วันดี ราชทรัพย์ น้ำเพชร ประพฤติ้อย อมรรัตน์ ทองพิจิตร และพิมลพรรณ ดีเมฆ. พฤติกรรมการสูบบุหรี่ของวัยรุ่น จังหวัดกำแพงเพชร. ปี 2562. รายงานสืบเนื่องจากการประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 6. สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
5. ยุพา จิวพัฒนกุล และคณะ. การพัฒนาแนวทางในการป้องกันและลดการสูบบุหรี่ในเยาวชน โดยมีส่วนร่วมของครอบครัวและชุมชน. ปี 2559. วารสารคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา. ปีที่ 24 ฉบับที่ 2 (เมษายน-มิถุนายน 2559).
6. จิตติยา เนตรวงษ์, สุรัชนา ช่วยรอดหมด และรัชฎาพร ชีราวรรณ. แนวทางการพัฒนา มหาวิทยาลัยปลอดบุหรี่ด้วยโครงการและชุมชนเป็นฐานการวิจัย. ปี 2562. วารสาร มทร.อีสานฉบับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 (มกราคม-มิถุนายน 2562).
7. พระราชบัญญัติควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ พ.ศ. 2560. หมวด 5 การคุ้มครองสุขภาพของผู้ไม่สูบบุหรี่. [อินเทอร์เน็ต]. [เข้าถึงเมื่อ 1 ธันวาคม 2565]. เข้าถึงได้จาก: <https://ddc.moph.go.th/law.php?law=2>
8. กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม. บันทึกข้อตกลงว่าด้วยความร่วมมือ การขับเคลื่อนการดำเนินงานสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษาปลอดบุหรี่. [อินเทอร์เน็ต]. 2565 [เข้าถึงเมื่อ 1 ธันวาคม 2565]; เข้าถึงได้จาก: <https://www.cmru.ac.th/news/4682-มร-ชม-mou-ขับเคลื่อนสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาปลอดบุหรี่.html>
9. ณัฐพล รุ่งโรจน์สิทธิชัย. การรับรู้ ทักษะคิ และพฤติกรรม ที่มีต่อบุหรี่ไฟฟ้า. ปี 2560. วิทยานิพนธ์หลักสูตรวารสารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการการสื่อสารองค์กร คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.